

ሲያልቅ አያምር

February 28, 2017

ተሻለ መንግሥቱ

(teshalem1@gmail.com)

እንዳጀመራቸው አምርባቸው የሚያልቁ ነገሮች ቢኖሩ በጣም ጥቂት መሆን አለባቸው ብዬ አምናለሁ። እንጂ ድል ባለ ድግስ የተዳሩ ጥንዶች በፍቺ ወይ በሞት እንደሚለያዩ፣ ብን ባለ ፍቅርና ወዳጅነት ውስጥ የነበሩ ግለሰቦች ወይም ቡድኖች አንዳች ነገር በመሃላቸው ገብቶ እንደሚመነቃቀሩና “ዐይንህ/ሽ ላፈር” እንደሚባሉ... ፀሐይ የሞቀው ማኅበረሰብአዊ እውነታ ነው። እናም እውነትም እንዳማረ አይገድልም – ማለቂያም ሁሉ እንደጅምር አያምርም።

ትናንት የካቲት 20 ቀን 2009 ዓ.ም አዲስ አበባ ላይ ትልቅ ድግስ ነበር። የድግሱ ባለቤቶች የመንግሥት ኮሙኒኬሽንና የባህልና ቱሪዝም ሚኒስቴሮች ናቸው (በነገራችን ላይ ኢትዮጵያ ውስጥ <መንግሥት አለ> ብዬ እንደማላምን ሁሉም አንባቢ እንዲገነዘብልኝ እማጠናለሁ – ሲሉ ስለምሰማና ከሰው ላለመለየት ስል ነው <መንግሥት፣ መንግሥት> የምለው።) የሁለቱ ሚኒስቴር መሥሪያ ቤቶች ቁንጮ ኃላፊዎች በድግሱ ቦታ የተገኙት ከጧቱ ሁለት ሰዓት አካባቢ ነው። ድግሱ የሚጀመረው ደግሞ በ 2:30። ቀጠሮን ያለማክበርን ሀበሻዊ ባህል ሰብረው ቀድመው በመገኘታቸው “ባለሥልጣናቱ” ሊመሰገኑ ይገባቸዋል። ይኸን ችግር ብንቀርፋት ትልቅ ሽክም እንዳራገፍን ይቆጠራል – እየጎተተን ነው። (ሰዓት የምናከብረው – አስቀድመንም የምንገኘው ቀብር ላይ ብቻ ነው – ቶሎ ለማዳፈን! ለነገሩ በመቀባበር ረገድ ሀበሻን የሚስተካከለው የለም ይባላል። ሠርግ ላይ ግን ቀርፋፋ ነን። ሰውን በማጉላላት መደሰት።)

ዶክተሮች ነገሪ ሌንጮና ሂሩት ወ/ማርያም በጧት የተገኙበት ድግስ የዘንድሮን የዐድዋ በዓል በማስመልከት ወያኔ ያዘጋጀውን ዲስኩር ለማሰማት ነው። የተጋባዥ እንግዶች ቁጥር ከ 3000 በላይ መሆኑ በቦታው ተገልጿል። ከሦስት ሺዎቹ እንግዶች ሦስተኛው ሰው ብቅ ያለው ከጧቱ ሦስት ሰዓት ገደማ ነው። አዘጋጆቹና የክብር እንግዶቹ ተደናግጠዋል። መድረኩን ይዘው ዐይኖቻቸውን ከበሩ ወደ ግድግዳው እያቆለጩለጩ ቢመለከቱ አዳራሹን የሰው ድርቅ እንደመታው አራት ሰዓት ያልፋል፤ አምስት ሰዓትም ሰዓቱን ጠብቆ መምጣቱ አልቀረም – ግን ሰው የለም፤ ውር ውር ብቻ። አምስት ተኩል ገደማ ሲሆን ባለው ሰው ይጀመር ተባለ፤ ያኔ ከ 3000 የተጋበዘ የአዲስ አበባ ሕዝብ መካከል 120 ብቻ ተገኝቶ ነበር – የደርግ አባላትን ያህል። ንቀት ነው!

መቼስ ማል ጎደኔ። ስብሰባው መጀመር ነበረበት። ተጀመረ። ወጉ አይቀርምና “እንኳንስ ለዚህኛውን ያህል የዐድዋ በዓል አደረሳችሁ!” ተባለና በምሥራች መልክ ዲስኩሩ ከመድረክ ይሰራጭ ጀመር። በመንግሥት ተኳኩለው እንዲገኙ የተደረጉ “አርበኞች”ም ቦታ ቦታቸውን ይዘዋል።

እውነቱን ለመናገር የቀረው ቀርቶ የተገኘውም ሰው ስሜት አልባ ነበር። የመጣውም ሙሉ አካልና ግማሽ ልቦናው ብቻ ነው - ከታሪክ ጠልነቱና ከአፍራሽነቱ አንጻር ወያኔን ጠንቅቆ የሚያውቀው ተሰብሳቢ በልቡ “ለማያቃችሁ ታጠኑ” እያለ ነው - “ሰይጣን ለዘዴው ከመጽሐፍ ቅዱስ ይጠቅሳል” ይባላልና ወያኔም ለዘዴው ሲል ፍጹም የሚያንቋሽሽውንና ሊያወድመው ቆርጦ የተነሣውን የኢትዮጵያ ታሪክ እንዳሁኑ ከፍተኛ የችግር አጣብቂኝ ውስጥ ሲገባ አንዳንድ ታሪኮችን አቧራቸውን እያራገፈ ካሉበት ያነሳና ላይታመን በከንቱ ሕዝብን ለማነሁላል ይሞክራል - ሕዝቡም “ያልወለድኩት ልጅ ቢለኝ አባባ አለኝ አፌን ዳባ ደባ” እያለ መተረት ከጀመረ 25 ዓመታት ነገዱ። ሕዝብና ወያኔ ዘይትና ውኃ - ዐይንና ናጫም ናቸው። ለማንኛውም ይህ የዛሬው ጥረቱ ሕዝብንና የፈረደበትን “ዓለማቀፉን ማሳበረሰብ” የማጭበርበር ተፈጥሮው አካል ነው። ግን ሞኝ አትበሉኝና ይህ “ዓለም አቀፍ ማሳበረሰብ” የሚሉት ነገር የት ይሆን ያለው? እኛን ያውቀናል ለመሆኑ? እንዴት እንደምንኖርስ ትንሽ ግንዛቤ አለው? እንደምንምተው ከሆነ ረቂቅ ማለትም ጽንሰ ሃሳባዊ ፍጡር ይመስለኛል። አለበለዚያ እንዴት እንደምንኖር ያውቅና አንዳች መፍትሔም ፈልጎ ያገኛልን ነበር። የተዘፈቅንበት የሲኦል ኑሮ ለማንም ግልጽ ነውና።...

ከተሰበሰበው ተጋባዥ እንግዳ መካከል አንዳንዱ ለሽንት እያለ ገና ጉባኤው ከመጀመሩ ውልቅ ማለት ጀምሯል። ለ 3000 ሰው የተዘጋጀ ምህ በመቶ ሰው አካባቢ ተበላ። ጉድ ተባለ። መንግሥትና ሕዝብ ተለያይተዋልም ተብሎ ሃሜት ተስተጋባ። ወያኔ ከሚያምናቸውም መቆራረጡ በሉኖሳስ ይወራ ገባ።

በጉባኤው ወቅት የሕዝብ አስተያየት ተጠይቆ መድረከኞቹ እያወናገሩና በሀፍረት እየተሸማቀቁ፤ እያምታቱና አራምባና ቆቦ እየዘለሉ የመለሷቸው ጥያቄዎች ብዙ ናቸው። ሲያልቅ አያምር - ለካንስ ጅል አስተላለቅ ሰውንም ያጃጅላል። የተከበሩ ዶክተሮች በተገጠመላቸው የወያኔ ሲዲና ዲቪዲ ምክንያት ሲቃትቱና ቋንቋና ወኔ እየከዳቸው እንዲያ ሲዘለባብዱ የታዘቡ ስለነሱ አፈሩ። “መግር ከንቱ” ብለውም አዘኑላቸው። ይቺ አንዲት እንጀራ - የወጧ ጉዳይ በይደር ይቀመጥና - እንዴት ከሰውነት ተራ እንደምታወጣ በወያኔያዊ አገላለጽ ግንዛቤ ተወሰደባት።

ይህ ከስተት ብዙ ነገር ያሳያል - ጥቂቶቹን በወፍ በረር ለመቃኘት ያህል፡-

1. የወያኔው መንግሥት የዐድዋን በዓል ተንተርሶ ምንም ነገር መሸጥ እንደማይችል ተጋባዥ እንግዶች በዋናነት በጉባኤው ባለመገኘት ጭምር በግልጽና ያለ አንዳች ፍራቻ ነግረውታል። ይህ አጋጣሚ ለመንግሥት ተብዬው የወያኔ ቡድን(ጉጅሌ) ትልቅ ውርደት ነው። ወያኔ አንበሳ ሆኖ የሚያውቅ ከሆነ እዚህ ላይ “አንበሳ ሲያረጅ የዝምብ መጫወቻ ይሆናል” ተብሎ ቢተረት ህፀፀ ለክፉ የሚሰጥ አይመስለኝም። ቢቃ፤ ሕዝብ ወያኔን መጥላቱን፤ ወያኔ ለሚጠራው ሀገራዊ ስብሰባም ሆነ ጉባኤ ማር ቢዘንብ እንኳን መገኘት የማይፈልግ መሆኑን አሳይቶበታል። ለብልጎ ሰው ትልቅ መልእክት ነው። ሰማይ ይጠቆራል፤ ነገድጓድ ይከተላል፤ መብረቅ ይሰልሳል፤ ከዚያስ? ከዚያማ ምኑ ይወራል። ሲደርስ ለማየት ዕድሜና ጤና መለመን ብቻ ነው። ግን ግን “ለኃጥአን የመጣ ለጻድቃን ይተርፋል” እንደሚባለው ጥንቸል ዝኖን አለመሆኗ እስኪጣራ ከሚደርስባት ዓይነት ስቃይና እንግልት ለመዳን ጥንቃቄ ማድረግ ተገቢ መሆኑን መገንዘብ ይጠቅማል።
2. ወያኔ አንዳች ችግር ቢገጥመው እንደቀድሞ እየታዘዘ ሕዝብን የሚጨርስለት ኃይል እያጣ መሆኑንም በተዛዋሪ መረዳት ይቻላል። ስብሰባን እንዲህ መርገጥ ከተቻለ አንዳች አቅም ቢፈጠር ወያኔ ማለት በህዝባዊ ጎርፍ በደቂቃዎች ውስጥ ተጠራርጎ ወደ ቆሼ ተራ የሚጣል - በመጥፎ ገናና ስሙ ብቻ ጎልውናውን አስጠብቆ አየር ላይ የሚኖር ባዶ ቀፎ መሆኑን መገንዘብ አያቅትም። ችግሩ፤ ችግር

እስኪፈጠር ችግርን ለማወቅ የማንችል ልብ-ሥውራን ፖለቲከኞች መብዛታችን ነው እንጂ የኢትዮጵያ መሬትና ሰማይ ያረገዙትን ብንረዳ ቢያንስ ራሳችንን – የትራጂክ ትያትሩን ደራሲያንና ተዋንያንን – ከማይቀርልን የዕልቂት አደጋ ማውጣት በተቻለን ነበር። እስኪ የዓይነ ጎሊናችሁን መቅረዝ ለኩሱትና ለአፍታ ይህን አስቡ – ከሶቪየት ኅብረት ካልተማርን፣ ከሦርያ ካልተማርን፣ ከሶማሊያ ካልተማርን፣ ከየመን ካልተማርን፣ ከአፍጋኒስታን ካልተማርን፣ ከሊቢያ ካልተማርን፣ ከማዕከላዊ አፍሪቃ ካልተማርን፣ ከናይጄሪያ ካልተማርን፣ ከቱኒዝያ ካልተማርን፣ ከሱዳኖች ካልተማርን፣ ከኮሪያዎች ካልተማርን፣ ከጀርመኖች ካልተማርን፣... ከማንና ማንስ ከሰማይ ወደ መሬት ወርዶ እንዲያስተምረን እንጠብቃለን? የኛ አላዋቂነትና ከንቱነት እኮ ወደር የለውም። የእሳትን ኢቃጣይነት ለማወቅ በግድ እጃችንን እቶን ውስጥ መክተትና ቆራጣ መሆን አለብን ማለት ነው? “አንገት የተፈጠረው አዙሮ ለማየት ነው” እንላለን። አንገታችን የት ገባ ታዲያ?

3. ይህን ጉባኤ ውስጥ ዐዋቂዎች በዚህ መልክ እንዳየነው ባዶ ነበር። ወያኔው በሚቆጣጠራቸው ሚዲያዎች ግን – ትግስቱ ኖሮት ለሚከታተል- በነበረ ፊልም ወይም ያው የተሰብሳቢ ቁጥር እየተባዘተ(በ dubbing system) አራትና አምስት ሺህ ተሳታፊ እንደተገኘ ተደርጎ ዜናው ሲራገብ የሚታዘብ ሰው ኢቲቪ የተጣባወን ባሕርያዊ የሀሰት ዜና አስራጭነት በጉልህና በተጨማሪ ይረዳል – ምንም እንኳን ይህ እውነታ የአደባባይ መሥጢር ቢሆንም።

ስለዚህ “ታሪካዊ” ስብሰባ የምላችሁ ሁሉ እውነት ነው። ከሁሉም የማይረሳው ግን በዚህ ስብሰባ አንድ ካህንና አንድ ጨዋ የተናገሩት ነው። ካህኑ ምን አሉ – “ዛሬ ዐወደ ምሕረቶች ባዶ ናቸው። ይህ ቃና የሚባል ቲቪ ሕዝቡን ከቤተ ክርስቲያንም እየለየው ባዶአችንን እየቀረን ነው።...” እውነታቸውን ነው – ይህ ደግሞ የወያኔ ሥውር ሄራም ይመስላል፤ ሽማግሌዎችና አሮጊቶች ሳይቀሩ “ሀገር ለምኔ!” ብለው ቲቪያቸው ሥር እንደባልዲ በመደቀን 24 ሰዓት የሚከታተሉት ይህን ሀሽሽ ቲቪ – ቃናን – ነው። በስንት ዓይነት አሜሪካዊና አውሮጳዊ ማደንዘዣ ኢትዮጵያ እየጠፋች እንደሆነ ስታስቡት ይህች ምሥኪን ሀገር አንጀታችሁን ነው የምትበላው። እኔ ራሴ ኢሳትን ከማየት የተከለከልኩት በዚህ ጣቢያ ጦስ ነው – እግዜር ይይላት። የዚህን ጣቢያ ትናጋ የሚዘጋልኝ ባገኝ የአንድ ወር ደምዜን ባመት ብሰጥ ቅር አይለኝም። ልጆች አያጠኑም፤ ሠራተኞች አይሠሩም፤ ብዙ ሰዎች አቅላቸውን እያጡ ወሬያቸው ሁሉ የቃና ገጸ ባሕርያት ሆኗል። ... ችረ በቅጡ የፈላ ሽሮ ማግኘት ራሱ ብርቅ እየሆነብን ነው።

ጨዋው ደግሞ “እናንተ የጣላችሁትን ታሪክ የአሁኑ ትውልድ እንዴት ይወቀው? (ባለቤቱ ያቀለለውን አምሌ...) ይባላል። ወጣቱን ከሀገሩ ታሪክ ለይታችሁ ራቁቱን አስቀራችሁት። ዐድዋን ቀርቶ አሁን ራሱንም አያውቅም። የታሪክን ትምህርት ከየዩንቨርስቲው ሥርዓተ ትምህርት አወጣችሁት። የሀገር ፍቅርን በጎሳና በብሔር ሽንሽናችሁ ትውልዱ አየር ላይ ተንሳፍፎ ቀረ። አሁን እኮ የዐድዋ ጦርነት ምንድን ነው? ተብሎ ቢጠየቅ (በእንግሊዝና በጣሊያን መካከል የተደረገ ጦርነት ነው) ብሎ የሚመልስ ትውልድ መሀል ነው የምንገኘው።...” ግሩም ታዘቢ ነው። ሌሎችም የመሰላቸውን ተናግረዋል። በአንጻራዊ ሁኔታ ጥቂት ዴሞክራሲያዊነት የታየበት መድረክ ነበር። የፈራው ብዙ ቢሆንም በመጣው ይምጣ ተናግረው የወጣላቸው ነበሩ። ያ የኮማንድ ፖስት የሚሉት የጅብ ውኃ ጠጪ ዓይነት ጭራቃዊ ፍጡር አንደበታቸውን የሸበበባቸው ተሳታፊዎች እንደነበሩም መገመት አይከብድም። እርሱ እላይ ሆኖ እየጠጣ ሳለ እታች ሆና የርሱን ትራፊና እርጋጭ የወንዝ ውኃ እየጠጣች የነበረችዋን ምሥኪን አህያ “ውኃውን አታደፍርሽብኝ!” ብሎ የተቆጣው ወያኔ-ጅብ ትዝ አላችሁ? አዎ፣ ከወያኔ መገላገል ማለት ከጅብ መገላገል ማለት ነው – ሊያውም ከቀን ጅብ።

ዋናው ነገር የጣር ጉዳይ ለመተንበይ አስቸጋሪ በመሆኑ መቼ ነፍሱ እንደምትወጣ መናገር ይከብዳል እንጂ ወያኔ “በአልጋ ቁራኛ በደዌ ዳኛ” መመታቱን በዚህች ትንሽ ግን የትልቅ ትልቅ በምትሆን ኢጋጣሚ መገንዘብ ይቻላል። ለሥርዓተ ቀብሩ እንዲያደርሱኝ ለራሴ እየጸለይኩ ልለያችሁ።